

PROVINCIE UTRECHT

Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Herziening

FAC 15 januari 2025

Introductie

- De nota [Weerstandsvermogen en risicobeheersing](#) moet volgens de financiële verordening elke vier jaar worden geactualiseerd.
- De herziening van deze nota biedt de mogelijkheid om vooraf met de commissie van gedachten te wisselen over te maken keuzes in de kaderstelling aan de hand van de op sheet 3 gestelde vragen.
- Wij nemen bijvoorbeeld waar dat de provincie in toenemende mate gebruik maakt van (revolverende) financieringsinstrumenten. De huidige beleidskaders daarvoor zijn niet eenduidig geformuleerd en toegepast.
- Wij willen graag daarover met de FAC in overleg aan de hand van de op sheet 3 gestelde vragen.
- Hiervoor hebben wij op sheet 4 tot en met 6 de achtergrond geschetst van de belangrijkste onderdelen van de nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing 2020.
- Sheet 7 gaat specifiek in op de risico's van financieringsinstrumenten.
- Sheet 8 gaat in op de risico's van de grondexploitaties Hart van de Heuvelrug/Vliegbasis Soesterberg.
- Sheet 9 bevat een schematisch overzicht van de verordeningen en uitvoeringsrichtlijnen van de provincie.
- In sheet 10 wordt ten slotte kort ingegaan op het vervolgproces.

Vragen aan de FAC

1. Ratio weerstandsvermogen: Huidige ratio voor de provincie Utrecht is 1.4 - 2.0 (ruim voldoende).

De BBV bevat geen bepalingen omtrent het vereiste niveau.

Bent u het eens met de aanbeveling om de ratio te handhaven op het huidige niveau van 'ruim voldoende'? Dit mede vanwege de risico's die samenhangen met het toenemend gebruik van financieringsinstrumenten door de provincie.

2. Omvang beschikbaar weerstandsvermogen (reserve Weerstandsvermogen).

Momenteel wordt de omvang van de reserve Weerstandsvermogen bepaald door zowel een absoluut bedrag (€ 45 miljoen), als een ratio met een bandbreedte in ogenschouw te nemen.

Bent u het eens met de aanbeveling om uitsluitend het systeem van het volgen van de ratio te gaan hanteren voor de bepaling van het weerstandvermogen en niet langer in combinatie met een vastgesteld bedrag?

3. De provincie maakt in toenemende mate gebruik van financieringsinstrumenten (garanties, verstrekte leningen en deelnemingen), al dan niet met een revolverend karakter.

Bent u het eens met de aanbeveling om het beleid met betrekking tot de risico-inschatting van financieringsinstrumenten eenduidig vast te leggen en vervolgens toe te passen? Aanbevolen wordt om hierbij voor de, qua aard, zelfde instrumenten de risico's op dezelfde manier te bepalen en financieel te verantwoorden.

4. De BBV-voorschriften inzake grondexploitaties, zoals vastgelegd in de notitie Grondbeleid van 2023, worden gehanteerd bij de jaarrekening 2024.

Bent u het ermee eens dat de projectgerelateerde risico's niet langer deel uitmaken van het weerstandsvermogen, maar dienen te worden afgedekt door het programma Hart van de Heuvelrug/Vliegbasis Soesterberg, dan wel de daarvoor gevormde bestemmingsreserve?

5. Momenteel zijn de kaders voor de nota's Weerstandsvermogen en Integraal Risicomanagement vastgelegd in 2 afzonderlijke nota's.

Bent u het eens met de aanbeveling om bij een volgende herziening van de nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing beide kaders in 1 nota te integreren?

Benodigd weerstandsv ermogen

- Inventarisatie risico's: Kader Integraal Risicomanagement.
- Risico's: onzekerheden op het behalen van de doelstellingen.
- Opgenomen in risicomanagementsysteem (Naris):
 - omschrijving;
 - risicocategorie;
 - kans;
 - beheersmaatregelen;
 - bruto- en nettobedrag.
- Risico's worden niet opgenomen in het benodigd weerstandsvormogen, die beheersbaar zijn door regulier budget, krediet, verzekering, voorziening en bestemmingsreserve.
- Risico's worden opgenomen in benodigd weerstandsvormogen als de kans <50% is.
- 2x per jaar actualisatie: Begroting en Jaarrekening.
- In de paragraaf Weerstandsvormogen overzicht opgenomen van top 10-risico's.
- Benodigd weerstandsvormogen in Naris middels Monte Carlo-simulatie.
- Zekerheidspercentage 90% (landelijke norm): 2025 € 22,1 miljoen. (Begroting 2025)

Percentage zekerheid	Benodigd weerstandsvormogen
10%	€ 5,0 mln.
25%	€ 7,0 mln.
30%	€ 7,6 mln.
50%	€ 10,7 mln.
75%	€ 16,2 mln.
80%	€ 17,7 mln.
90%	€ 22,1 mln.
95%	€ 26,3 mln.

Beschikbare weerstandscapaciteit

- Incidentele en structurele weerstandscapaciteit (Begroting 2025).

Categorie	Incidentele weerstandscapaciteit	Structurele weerstandscapaciteit
Saldireserve	€ 131,5 mln.	
Reserve Weerstandsvermogen	€ 41,8 mln.	
Verhogen opcenten MRB		€ 101,5 mln.
Totaal	€ 176,5 mln.	€ 101,5 mln.

- Beschikbare weerstandscapaciteit = reserve Weerstandsvermogen.
- De afgelopen jaren heeft de provincie geen aanspraak gemaakt op de reserve Weerstandsvermogen.
- Het huidige kader geeft aan dat de omvang van het beschikbare weerstandsvermogen als volgt plaatsvindt (onderdeel 0.3 van de nota):

“De reserve weerstandsvermogen wordt ieder jaar bij de bestemming van het resultaat aangevuld of afgeroomd tot een afgerond bedrag van € 45 miljoen, of het dichtstbijzijnde lagere of hogere bedrag om te voldoen aan de bandbreedte dat de ratio weerstandsvermogen ligt tussen de 1.4 en 2.0.”

Om een goede relatie te houden met de ontwikkeling van de risico's van de provincie, heeft het de voorkeur om niet langer een vast bedrag van de reserve Weerstandsvermogen te hanteren maar de omvang van de reserve Weerstandsvermogen te relateren aan de vastgestelde norm van de ratio 1.4-2.0. Is de ratio lager dan 1.4 dan moet de reserve worden verhoogd. Is de ratio hoger dan 2.0 dan moet de reserve worden verlaagd.

Ratio weerstandsvormogen

$$\text{Ratio weerstandsvormogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

- Normtabel (Nederlands Bureau voor Risicomanagement):

Waarderingcijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

- Huidig kader provincie Utrecht: 1.4-2.0 (ruim voldoende). De andere provincies laten een wisselend beeld zien. Tien provincies hanteren dezelfde normtabel. Vijf daarvan hebben hetzelfde waarderingcijfer als de provincie Utrecht (B: ruim voldoende) en de overige vijf hanteren C (voldoende).

Risicoreserveringen financierings- instrumenten

- De provincie maakt in toenemende mate gebruik van financieringsinstrumenten (garanties, verstrekte leningen en deelnemingen), al dan niet met een revolverend karakter.
- Het beleid ten aanzien van het treffen van risicoreserveringen voor financieringsinstrumenten is niet eenduidig vastgelegd. Dit leidt er in de praktijk toe dat op verschillende manieren wordt omgegaan met risicoreserveringen voor financiële instrumenten. Hieronder wordt een aantal voorbeelden gegeven:

OMU (deelneming)	Storting aandelenkapitaal bij oprichting (€ 16 miljoen) direct afgeboekt ('PM') Risico aanvullende stortingen (2024) afgedekt via bestemmingsreserve Afwaardering aandelen deelnemingen.
ROM (deelneming)	Afgedekt via reserve Weerstandsvermogen
Sanering asbestdaken (verstrekte lening)	Afgedekt via reserve Weerstandsvermogen
Nationaal Groenfonds (verstrekte lening)	Af te dekken via gevormde Bestemmingsreserve Financieringsinstrumenten Energietransitie

- Het verdient de voorkeur in het kader van beheersing van risico's om het beleid met betrekking tot de risico-inschatting van financieringsinstrumenten eenduidig vast te leggen en toe te passen. Aanbevolen wordt om hierbij voor de, qua aard, zelfde instrumenten de risico's op dezelfde manier te bepalen en financieel te verantwoorden. Hierbij bestaat de mogelijkheid om dit via het weerstandsvermogen af te dekken of via specifiek daarvoor te vormen bestemmingsreserves.
Dit komt neer op het volgende:
 - Algemene (provincie-brede) risico's dekken via de reserve weerstandsvermogen.
 - Specifieke risico's op (concrete) financiële instrumenten:
 - voor garanties en verstrekte leningen te dekken via een bestemmingsreserve Financieringsinstrumenten Garanties en leningen;
 - voor deelnemingen te dekken via een bestemmingsreserve Deelnemingen.

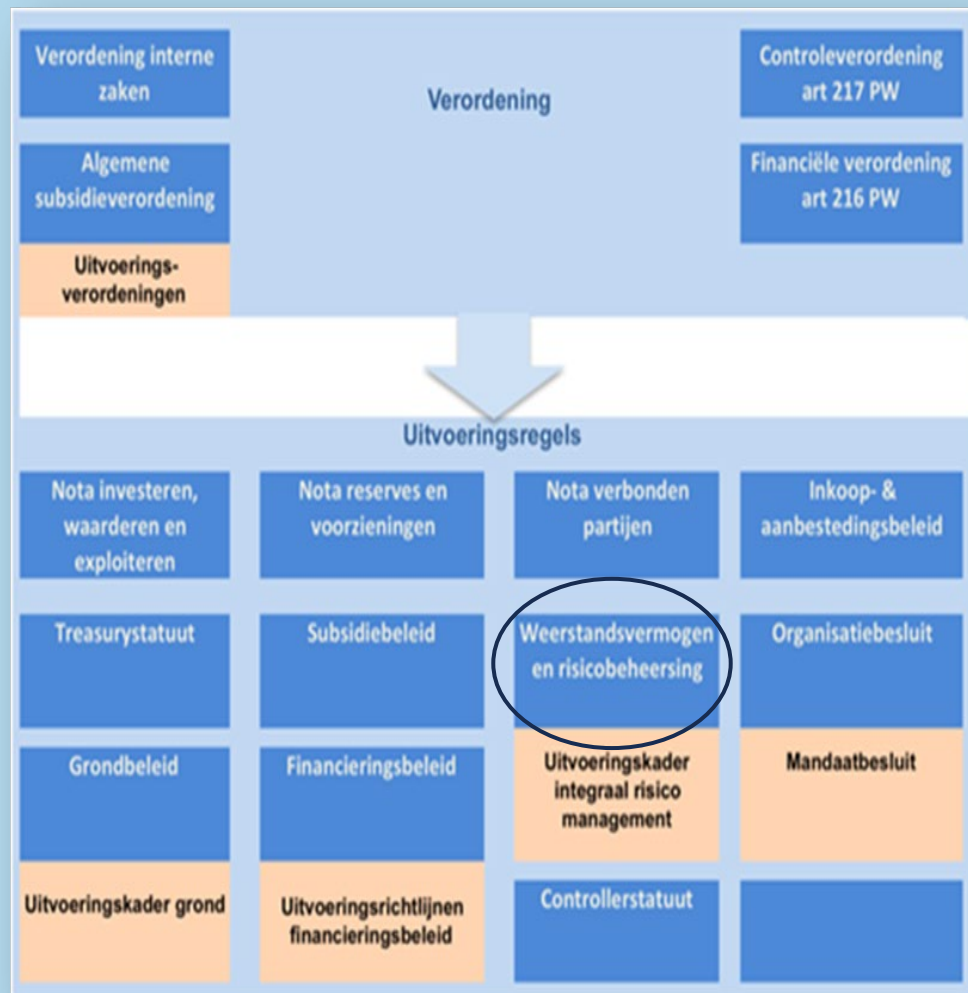
Risico's Hart vd Heuvelrug/ Vliegbasis Soesterberg

- In huidige situatie worden de risico's van de grondexploitaties Hart van de Heuvelrug/Vliegbasis Soesterberg ('Hart van de Heuvelrug') afgedekt door het concernbrede weerstandsvermogen.
- In BBV-notitie Grondbeleid 2023 wordt een onderscheid gemaakt tussen projectspecifieke risico's en algemene risico's.
- Wij zijn het eens met gemaakte aanbevelingen vanuit de BBV-notitie Grondbeleid met betrekking tot de verwerking van risico's. In de Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt dit uitgangspunt geduid.
- Uitgangspunt voor de provincie is dat:
 - projectspecifieke risico's afgedekt worden binnen het programma Hart van de Heuvelrug, met de daarvoor reeds gevormde bestemmingsreserve; en
 - algemene risico's (bijvoorbeeld conjuncturele) worden afgedekt met het concernbrede weerstandsvermogen.
- Gevolg van het toepassen van de aanbevelingen uit de BBV-notitie is dat vanaf de jaarrekening 2024 de projectspecifieke risico's niet meer deel uitmaken van het benodigd weerstandsvermogen, maar afgedekt worden door het programma Hart van de Heuvelrug. Er is voldoende dekking om deze risico's af te dekken.

Schema verordeningen en uitvoerings- regels

Overzicht verordeningen en uitvoeringsregels provincie Utrecht:

Proces vervolg

- Na gesprek met de FAC worden de besproken uitgangspunten/kaders uitgewerkt in een herziene nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing.
- De conceptnota wordt voorgelegd aan de commissie BEC van 28 mei 2025 voor advies.
- De voorgenomen vaststelling van de herziene nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing door PS op 4 juni 2025.

Afsluiting

Zijn er nog vragen of opmerkingen?